

Balkáni állapotok a magyar költségvetési rendszerben

Magyarország a 45. az Open Budget Survey 2015 eredményei szerint

A költségvetési rendszer átláthatósága tekintetében Magyarország az Európai Unióban sereghajtó, az OECD tagországai közül csak Törökországot előzi meg, de még a régióban is átlag alatt teljesít.

Az elérhető 100 pontból Magyarország 49 pontot ért el, ami a vizsgált 102 ország között csak a 45. helyre elég. A gyenge eredmény oka, hogy a kormány a nemzetközileg elfogadott 8 legfontosabb költségvetési dokumentum közül hármat – a költségvetési irányelveket, a féléves jelentést és a polgárok költségvetését – el sem készít, a másik öt közül négynek a tartalma pedig még a balkáni országokat is magába foglaló régiókban jellemző színvonalról is elmarad. Az egyetlen kivétel a számvevőszéki jelentés, amelynek tartalma valamivel jobb színvonalú még a fejlett országok átlagánál is.

A költségvetési átláthatóság lényege, hogy az állampolgárok időben, könnyen és közérthető formában hozzájutnak a közpénzekkel kapcsolatos részletes információkhoz. Az átláthatóság hiánya ellehetetleníti a hatékony elszámoltatást, tágítja a korrupció lehetőségeit, komoly hátrány a nemzetközi tőkebefektetésekért és a donor-pénzekért folytatott versenyben, valamint növeli az államadósság finanszírozási költségeit.

Az átláthatóság növelése nem pénz, hanem politikai akarat kérdése. Ezt bizonyítja azoknak a Magyarországnál sokkal szegényebb országoknak, köztük öt fekete-afrikai országnak a példája, akik már régóta a miénknél sokkal átláthatóbb rendszereket működtetnek, vagy éppen az elmúlt években előztek meg bennünket ezen a területen. Az elmúlt évek magyar kormányzati intézkedései, mint a költségvetési törvényjavaslat gyorsított tavaszi elfogadása, a háttérszámítások titkosítása, vagy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés szűkítése ezzel szemben kifejezetten romló tendenciát vetítenek előre.

Az International Budget Partnership nevű nemzetközi civil szervezet Open Budget Survey elnevezésű felmérése az egyetlen olyan adatbázis, amely rendszeresen, nemzetközi szinten és időben összehasonlítható módon méri a nemzeti költségvetések átláthatóságát, a nyilvánosság bevonását és a költségvetést felügyelő intézmények, a parlamentek és számvevőszékek erejét.

A felmérés nem véleményeken, hanem tényeken alapul, amelyeket először az IBP partnerei, az egyes országokban működő, kormánytól független, helyi civil szervezetek gyűjtenek össze. A 140 kérdésből álló kérdőívre adott első válaszokat véleményezi legalább egy másik független civil szakértő, de észrevételezheti a kormány is. A magyar kormányzatot képviselő Nemzetgazdasági Minisztérium ezt megtette és az eredményeket elfogadta.

Az International Budget Partnership és magyar partner-szervezete, a Költségvetési Felelősségi Intézet azt ajánlja a kormánynak, hogy első lépésként hozza nyilvánosságra azokat a költségvetési információkat, amelyek már ma is rendelkezésre állnak, majd készítse el a fent említett három hiányzó dokumentumot, végül pedig bővítse annyira a publikált anyagok tartalmát annyira, hogy azokból valós és részletes képet lehessen alkotni a közpénzügyek helyzetéről és kilátásairól. Az átláthatóságot biztosító szabályokat intézményesítse

A közpénzügyi döntések minőségének és társadalmi elfogadottságának növelése érdekében törekedjék az állampolgárok és civil szervezetek bevonására a költségvetési folyamatba.

Ha további információt szeretne vagy interjút kíván készíteni, kérjük, keresse Romhányi Balázst
elérhetőségei: +36 30 703 1022, balazs.romhanyi@kfib.hu

Az ország specifikus eredmények és a sajtóközlemények magyarul megtalálhatók a következő honlapon:

<http://www.kfib.hu/hu/OBS2015>

Budapest, 2015. szeptember 9.